СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

3 ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 116. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 18 травня, 1934. | VOL. XLII. No. 116. Jersey City, N. J., Friday, May 18, 1934. THREE CENTS.

КАМПАНІЯ БАНКИРІВ ПРОТИ КОДЕКСІВ

ВАШИНҐТОН. — Річна конференція Краєвого Союза Банків Взаїмної Ощадности заявилася за модифікацію кодексів для ріжних промислів, бо, мовляв, кріза вже проминула.

Бесідники на конференції приписували встановлення кодексів „сальоновим рожевим" діячам, себто богачам, які самі нічого не роблять, але люблуються в ріжних напів крайніх плянах суспільної перебудови.

ПОТРЕБА ДОПОМОГИ РОСТЕ.

ВАШИНҐТОН. — Тоді, як з кругів богачів ведеться агітація, що, мовляв, кріза вже проминула, адміністратор допомоги подає обчислення уряду, з котрих показується, що число родин, котрі дістають допомогу з уряду, далі зростає.

Число цих родин нині виносить коло 2 міліонів. Рахуючи по 5 осіб на родину, з допомоги жиють коло 10 міліонів осіб.

Число родин, котрих удержання залежить від допомоги, зросло в квітні в порівнанню з березнем на 38 процентів. Видатки уряду на цю допомогу зросли в тому місяці на 46 процентів.

ВИКЛИКАЮТЬ ВІЙСЬКО НА СТРАЙК.

САН ФРАНСІСКО. — Страйк корабельних вантажників задержав виїзд з порту 37 кораблів. Для симпатії зі страйкуючими вантажниками покинули роботу теж моряки всіх кораблів, що тепер знайшлися в порті.

Мейор міста просив секретаря внутрішніх справ вислати федеральне військо. Уряд замісць цього вислав своїх представників з приказом пробувати полагодити страйк.

Нюйорські вантажники постановили далі страйкувати, поки корабельні підприємства не признають тих представників, яких страйкарі своїми представниками виберуть.

СЛІДСТВО НАД РОЗБИТТЯМ „НЕНТОКЕТА".

НЮ ЙОРК. — Федеральне бюро морської плавби почало докладне слідство над розбиттям маякового корабля „Нентокета" великим океанським пароходом „Олимпиком". Капітан „Олимпика", Бинкс, вказує за впливи радіові сиґнали та мраку. Каже він, що мрака була така густа, що навіть гук сирени в ній викручувався.

Чотири моряки з „Нентокета", котрих привіз на своїм покладі „Олимпик", висказуються з признанням про ратункову акцію команди й моряків „Олимпика".

СЛІДСТВО НАД НАЦІЗМОМ.

НЮ ЙОРК. — Кілька німецьких діячів дістали завізвання станути перед комітет палати послів, котрий розслідкує діяльність „націс" в Америці. Переслухання починаються в пятницю, а будуть їх вести в будинку Адвокатської Палати.

Між завізваними свідками є Вальтер Каппе, редактор газети „Дойтше Цайтунг", котру вважають нацистичним органом; В. Л. Мек Лофлин, управитель цієї газети; Д-р Ґрібль, один з провідників організації „Френдс оф Ню Джермені"; Ґайс, редактор газети „Америка'с Дойтше Пост". Цей останній заявив, що він зірвав усі звязки з рухом, бо цей рух може йому принести тільки клопоти.

З огляду на те, що на пятницю лагодять велике віче протесту проти жидівської бойкотової кампанії проти німецьких виробів, пішли чутки, що комітет тому кличе деяких свідків на пятницю, щоби їм не дати нагоди бути на вічу. Конґресмен Дикстейн заперечує цю поголоску.

ВИРАТУВАНА ДІВЧИНА ПРО СВОЮ ПРИГОДУ.

ТОКСОН (Аризона). — Джун Роблес, котру оноді добуто з рук викрадачів по 17-дневнім увязненню, прийшла вже настільки до себе, що лікарі дозволили поліції й ґазетярам допитувати її про її пригоду.

Дівчина оповідає, що викрадачі заманили її на своє авто, обіцюючи повезти її до дому, де працює її батько. Замісць везти до батька, повезли її на пустиню. Їй приказали зійти до ями, викопаної в землі під кактусом. Коли вона плакала за мамою, викрадачі загрозили їй побоєм.

Яма, куди їй казали зійти, виглядала як скриня. Долівкою була вбита глина. Як дівчинка зійшла до ями, вони накрили її накривкою. Накривка була бляшана. В ній були пробиті дірки і вона була так низько, що дівчина могла ходити під нею тільки схилена. Коли сонце розпалювало накривку, дівчина парила собі голову за кождим разом, як діткнулася її чолом. Вона ще й нині має від того незагоєні струпи. Її приковано ланцом за ногу. Ланц вигриз їй струпи на кістці.

Її дали в яму мату, котрої вона вживала до накривання. Потім їй дали три кропивяні міхи, з котрих один вона стелила під себе, другий клала під голову як подушку, а третім накривалася.

Дівчинка була ввесь час сама. За 17 днів самоти вона стратила рахубу часу, хоч рахувала дні. Вона нудилася страшно без товариства й забавок. Викрадачі відвідали її всього три рази. Вони її, видно, страшили. В день її мучила спека й спрага, в ночі холод та дивні шелести. Деколи ночі були такі горячі, що вона не могла заснути.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВП. УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 345 І 385 ВІДДІЛІВ У. Н. С. В MINNEAPOLIS, MINN.

Отсим повідомляється, що

ЮВИЛЕЙНІ ЗБОРИ

345 і 385 ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

відбудуться

У ВІВТОРОК, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

в годині 7:30 ввечір

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

501 — 4th STREET NORTH EAST, MINNEAPOLIS, MINN.

На тих зборах виголосить реферат про У. Н. Союз гол. рек. секретар Д. Галичин, який з приводу ювилейних свят в Шікаґо, Ст. Луіс і Іст Ст. Луіс буде саме знаходитись в тих околицях. Всі члени обох відділів повинні прибути на ті ювилейні збори обовязково.

Також повідомляється

ВП. УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 103 ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА В MILWAUKEE, WIS., що

ЮВИЛЕЙНІ ЗБОРИ

тогож відділу У. Н. Союза відбудуться

В СЕРЕДУ, ДНЯ 23-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

в годині 7:30 ввечір

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

1231 SCOTT STREET, MILWAUKEE, WIS.

На ті збори також прибуде гол. рек. секретар Д. Галичин і та виголосить реферат про У. Н. Союз. 115-16

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

САМОВОЛЯ ПОЛЬСЬКИХ УРЯДНИКІВ.

Урядниця почтового уряду в Погорільцях, пов. Перемишляни, не видає сторонам ні порučених листів, ні грошей, якщо вони не підпишуть репеціс по польськи. Гроші, надані чеком ПКО для кооперативи „Будучність" в сумі 95 зл., лежать на почті від 18. березня, хоч рецепіс підписали два члени управи кооперативи під печаткою. Крім того лежать на почті коло 100 поручених листів, яких урядничка не хоче видати без польського підпису.

БАНКИР НА СУДІ.

Джозеф Гаримен, широко відомий банкир, котрий тепер стає в Ню Йорку на суд за безправний заряд фондами депозиторів свого банку, признався устами свого адвоката, що він уживав для своїх цілей фондів депозиторів та робив фальшиві записки в банкових книгах, але обороняється тим, що робив це тому, щоб ратувати добре імя банку.

СМЕРТЬ НА ПЕРЕДОДНІ ШЛЮБУ.

Дочка власників фільварку в Ганівцях, пов. Жидачів, 21-літня Адея Штарер полюбила щиро бідного правника Якова Ф., але батьки й чути не хотіли про їх подружє, навпаки, підставили дочці багатого іншого студента. Закохані любилися щиро й не хотіли ніяк розлучитись; остаточно вирішили потайком побратись, але на те треба було грошей, які Аделя приобіцяла викрасти в батька. Однак на цьому її прилапали, а батько зателефонував по майбутнього багатого зятя, щоби приїхав брати шлюб. Почувши це, Яків Ф. приїхав особисто до Ганович, але його інтервенція в родичів і примусового нареченого не здалася на ніщо і він виїхав, наказуючи своїй коханій скоритись долі. Але ця вирішила інакше: напередодні шлюбу пішла до старого млина й струїлася. Так її і знайшли у сам день шлюбу, що для батьків став днем похорону дочки-одиначки.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

СКІЛЬКИ ТОН ХАРЧІВ СПОЖИВАЄ ЛЮДИНА.

Один англійський гігієник обчислив, що чоловік на протязі 50 літ зїдає 25 тон харчів. Сильний їдун споживає в тім часі 10 тон більше. Однак звичайно сильні їдуни не осягають такого високого віку як люди, що жиють більше поміркованo. Жінки їдять на о-снові обчислень англійського професора пяту частину менше. Тому гарний ротик перепускає тільки 20 тон поживи, хоч слід зазначити, що при тім великім будьщоденнім вантажі, який мандрує на протязі 50 літ до жіночого шлунка, не взято на увагу спорої скількости шоколяди, тортів та інших ласощів. Взагалі англійський професор стверджує, що в нинішніх часах головну частину нашої поживи творять ярина та овочі, спихаючи на дальший плян консумцію мяса.

АДВОКАТ-ОБМАНЕЦЬ.

У Львові викрили великий обман. Поліція устійнила, що відомий адвокат д-р Яків Брик називається вдійсности Яків Брандер і не то не має докторського диплому, але й посвідки, що скінчив середні школи. Підчас ревізії в його мешканні знайшли багато цікавого матеріялу і притягнули обманця до відповідальности.

МАЄРІВ ЛЕКСІКОН ЗАБОРОНИЛИ В АВСТРІЇ.

Влада в Австрії заборонила три томи найновішого Маєрового лексикона тому, що там — як твердить — невірно засовані події в Австрії.

ПОВОРОТ З РОСІЙСЬКОГО ПОЛОНУ.

До австрійської місцевости Гохарт вернувся недавно 39-літній Йоган Біндер, син селянина, з жінкою і пятеро дітьми з Росії, куди дістався був у воєнний полон в 1916 році. Спершу перебував у таборі полонених, опісля служив за наймита у російського селянина, що також пішов на російський фронт. Тут його господар погиб, а тоді австрійський бранець оженився з вдовою та обняв у посідання господарство з двома кіньми і кількома коровами. А що не писав до дому, його признали в Австрії погибшим і батько, вмираючи, записав маєток одинокій доньці, яка й вийшла незабаром замуж. Тимчасом Біндерови поводилося в Росії спершу добре, одначе згодом большевики відібрали йому землю, город і худобу, залишивши тільки одну корову, але й від тієї відбирали 325 літрів молока річно. Біндер рішився тікати з большевицького раю і вернутись додому, одначе минуло багато часу, заки большевики на те згодилися. Забрав зі собою жінку й пятеро дітей, тільки найстарший син з першого подружа мусів лишитися в Росії. Дома з цілої родини застав тільки замужню сестру. Тепер австрійська влада має клопіт: кому признати спадщину по батькови: старшому синови, чи молодшій доньці, бо маєток замалий, щоб обі родини могли на ньому вижити.

ЗВІРСЬКИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ.

У Теґерані арештувала перська поліція злочинця, що від довшого часу тероризував населення столиці. Злочинець має 38 років і називається Алі Асґар Борудерді. Впродовж 2 місяців злочинець убив 33 особи. Борудерді відзначався вийнятковою звірячою жорстокістю. З усіх своїх жертов злочинець випивав кров, а також відрізував їм вуха, які потім їв.

НЕЩАСНЕ КОХАННЯ ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА.

В місточку Уйкечкей (Мадярщина) струїлися 3 сільські дівчини наслідком нещасного кохання. Дві з них померли, а третю вдалося вратувати. Чергового дня вратована дівчина наложила на себе руку, але цим разом не вдалося її вдержати при життю. Дівчина померла серед страшних мук.

СМЕРТЬ ПІДЧАС ЗАБАВИ.

В Долішньому Угринові, пов. Станиславів, бавилися на подвірю своїх батьків 4-літня Степанія Калуська ще з двома трохи старшими хлопцями біля тину, де був зложений будівельний матеріял. Підчас того, як діти гойдалися на кінці довгої соснової платви, обсунувся грубий дубовий ковбан і придавив дівчинку на смерть.

НАПАД НА „СТШЕЛЬЦА".

Аґенція Іскра повідомляє, що в селі Усичі на Волині поранили місцеві Українці важко команданта кінного стшелецького відділу, Вл. Красовського, за те, що, купуючи товар, розмовляв з торговкою по польськи і „відмовився на домагання приявних у крамниці говорити по руськи". Злочинців арештувала поліція з Моршина. Стан Красовського дуже важкий.

ВІДЛОЖЕНО НОМІНАЦІЮ АПОСТОЛЬСЬКОГО АДМІНІСТРАТОРА ДЛЯ ЛЕМКІВЩИНИ.

ЛЬВІВ. — Назначений Ватиканом адміністратором Лемківщини о. д-р Микола Нагорянський, вже дефінітивно відмовився від тої почести і перейшов на емеритуру. Якщо буде ще такий апостольський адміністратор для Лемківщини іменований, то буде ним правдоподібно епископ-помічник Лакота з Перемишля, або еп. Чарнецький з Волині, або хтось з членів українських чернечих чинів. Та покищо ту справу цілком відложено на неозначений час.

ПРОТИУКРАЇНСЬКА ПРОПАҐАНДА В ЖИДІВСЬКІЙ ПРЕСІ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — „Джуїш Кронікл" в 20 квітня розписується про протижидівську кампанію в Польщі, а найбільше кладе натиск на те, що Українці у Східній Галичині відновили протижидівські бойкоти і повели проти Жидів нову терористичну акцію. Є це продовження тих наклепів, яких було повно тому два місяці, а які намагались доказати, що Українці влаштовують у Галичині проти Жидів погроми.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК НЕ ВИПЛАТИТЬ ДИВИДЕНДИ.

ЛЬВІВ. — Дня 25 квітня відбулися Загальні Збори Земельного Банку. Зі звіту виходило, що 1933 рік був критичним, бо в рільництві не було поправи, а девалюація долара і інших валют спричинила в світі хаос і відбилася цілком природньо й на господарці Земельного Банку. Та, не зважаючи на те, білянс виказує надвишку в квоті 27,066.03 злотих. Оту надвишку ухвалено перенести на рахунок 1934 р., а через те за рік 1933 дивиденда не буде виплачувана.

ПОМЕРЛА ДІЯЛЬНА ГРОМАДЯНКА-ЛІКАРКА.

ЛЬВІВ. — Померла д-р Дарія Лежогубська-Чубатова, літ 38, лікарка, дочка відомого патріота та провідника, покійного о. Т. Лежогубського. Покійна була відома як дуже совісна лікарка й як характерна та прямолінійна громадянка, котра визначалася теж великою жертвенністю на народні цілі. Від кількох літ нездужала на нирки і це довело до катастрофи.

ЛЕМКИ БРАТАМ ГУЦУЛАМ.

ЛЬВІВ. — Село Гладишів, повіт Горлиці, перевело в себе збірку на „Паску голодуючим Гуцулам" і переслало свій братній дарунок і підмогу до адміністрації часопису „Наш Лемко", що виходить у Львові.

СЛУЖНИЦІ ШЕВЧЕНКОВИ.

ЛЬВІВ. — Дня 29 квітня уладив кружок „Будучність" на Личакові у Львові концерт у честь Тараса Шевченка. Це товариство гуртує в собі львівські служниці-Українки і дбає за їхне національне й релігійне виховання. Усю велику програму, зі співами і деклямаціями, як і з рефератом, виконали самі дівчата-служниці, й то так, що треба було подивляти їх талант і працю.

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ВИВІСКУ.

НОВИЙ САНЧ (Західня Україна). — Кооператива „Єдність" у Бересті, повіт Новий Санч, на Лемківщині, вивісила двомовний шильд: по українськи на першому, а по польськи на другому місці. Поліція казала змінити порядок і поставити польський напис на першім місці. Кооператива не повинувалася приказови і староство наложило на неї 200 злотих кари. Воєвідство теж затвердило приказ і кару. Та Лемки пішли аж до Варшави і міністерство рішило, що має бути такий шильд, як його виставила кооператива.

МОЛОДЬ ПРОТИ КАЦАПСЬКОЇ БАЛАМУТИ.

ЛЬВІВ. — Діти москвофільських діячів видали під Великдень одноднівку „Пролом", у якій взивають „русских", щоби вже перестали ворогувати з Українцями, бо то кров від крови, кість від кости український нарід, якого вже ніяка сила не переробить на Москалів або Мадярів.

КИЇВ „УКРАЇНІЗУЄТЬСЯ"!

КИЇВ. — З приводу першотравневої паради передано з Москви промови пятьма мовами: московською, англійською, французькою, німецькою й есперантом. До загальної совітської паради у радіо був прилучений теж Київ зі своєю першотравневою парадою. Відмінно від попередніх літ „спікер" Києва говорив не по українськи, а по російськи.

ЗАЧНУТЬ УЧИТИ ПО „БУРЖУАЗНОМУ".

МОСКВА. — Ученики, що кінчать навіть високі совітські школи, не знають нічого з світової історії і географії. Виходить на таке, що найліпша студентка знає добре, скільки видає річно Донбас вугля, але не знає, де є положений Відень. Сам Сталін настає тепер на те, щоб зачати вчити історію і географію в такий спосіб, як учать і по буржуазних школах. Вже й „Правда" пише, що замало знати історію пугачевського бунту, бо треба знати дещо й про царицю Катерину.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СУДИ Й ПРАВО ДО СТРАЙКУ

Апеляційний суд стейту Ню Джерзі видав недавно присуд, котрий заслугує на ближчу увагу всіх робітників у цілім краю.

Розглядав він апеляцію робітничої організації проти тимчасової заборони, „інджонкшена", виданої проти страйку одним місцевим судом. Цю заборону видано підчас страйку робітників шовкових фабрик. „Інджонкшеном" нижчий суд заборонив робітникам пікетувати й страйкувати, бо, мовляв, робітники хочуть страйком добитися признання юнії, а за це, мовляв, страйкувати не вільно. Мовляв, юніозація не є законною ціллю страйку. Закон про відбудову краю, говорив нижчий суд, не дозволяє тим людям, які не є робітниками в даній фабриці, вмішуватися в переговори чи торги між робітниками фабрики і зарядом. Такими людьми зпоза фабрики суд уважав організаторів юнії.

Розглядаючи відклик юнії, апеляційний суд прийшов до переконання, що постанова закона про відбудову краю, котра признає робітникам право до організації й організованих переговорів з власниками за умови праці, тимсамим признає робітникам право до страйку. Робітники, каже суд, можуть страйкувати не лише за самі умови праці, але й за те, щоби власники признали їх юнію та щоби робітники в фабриці були зорганізовані в юнію. Не признати робітникам цього останнього права, значилоб, на думку суду, позбавити робітників самого основного права.

У цей спосіб суд потвердив право робітників до страйку. І з тої причини робітники можуть слушно тішитися з судового вирішення. Одначе рівночасно робітники не можуть закрити очей на умови, серед котрих їм це право признано. Нижчий суд видав заборону ще у вересні минулого року. Скасування цеї заборони приходить аж у травні, себто 8 місяців пізніше. Вісім місяців безправний присуд нижчого суду вважався законом, що обовязує робітників. Якби котрий робітник важився був в тому часі виступити проти цього рішення, його суддя ма би право карати за „погорду до суду".

Через те, що від видання тимчасової заборони до вирішення апеляції від такої заборони минає багато часу, робітники звичайно апеляцій не роблять, бо заки апеляція буде вирішена, страйк уже буде й так зломаний. Через це багато безправних судових заборон удержується. Часто навіть судді самі знають, що вони роблять безправства, але його роблять, бо знають, що до касації їх заборони не прийде.

Отсе є недостача американського законодавства, яка просто кличе до неба за зміну її виразною законною забороною до судів видавати такі заборони проти робітників.

В ДЕРЖАВІ ЗАЛОМЛЕНОГО ХРЕСТА.

(Лист з Німеччини).

Коли я дивлюся на відділи „Гітлерової Молоді" (Hitler Jugend), що проходять военним маршем кудись на вправи, несучи червоний прапор з чорним заломленим хрестом, то мені все згадуються події на нашій Наддніпрянській Україні. І хоч настрій Гітлерової Молоді є рішучо противольшевицький і провідники цього руху в Німеччині вірять у свою місію „вирвати з коренем" (ausrotten) комунізм на цілім світі, то мені ніяк не хоче йти з ума одна думка: десь, колись я це саме, тільки з іншими кличами, але майже під такими самими прапорами бачив! І ось думка моя працює, наводить нові подробиці і знаходить схоже, подібне, однакове...

Я не такий давній емігрант, як інші. Вискочив із большевицького „раю" 1927-го року. Бачив я, як на Україні та в Росії диктаторська комуністична партія вміла своїми всесвітньо-революційними гаслами захоплювати молодь. Молодь здобути можна легко, особливо в державі без політичної свободи. Треба тільки вплинути на її уяву, на фантазію, обіцяти молодим людям і силу й славу. Перед цілим світом і смерть красна, — кажуть Москалі. Задля слави перед цілим світом молодь може йти на геройські діла і не боїться труднощів і жертв, не жалує свого власного життя.

Чим взяла комуністична влада молодь у свої руки? Школою, пресою, вихованням, від пелюшок аж до служби в червоній армії. „Юні ленінці", „піонери", „комсомольці", це три кляси підготовчої школи, що виховують молодь у вірности ідеям „сталінізму". Родина — батько-мати — не мають впливу на своїх дітей. Учитель у школі **повинен** підкопувати авторитет родичів. Батько, коли він є противником большевицької диктатури, **не сміє** поділитися своїми думками й поглядами з дітьми. Бо — ануж донесе хлопець учителеви, а учитель перекаже далі, то й вилізе шило з мішка...

Цю систему виховання бачу в сучасній Німеччині. Держава, нарід — для партії! Це клич большевизму. Школа, молодь, церква — для партії! Перед молодю провідники партії курять ладаном, їй обіцянки сиплять без кінця, але головна мета — повести молодь за собою. Вже тепер молодь у німецьких школах „обробляють" інструктори правлячої партії. Далі буде ще тугіше. Бо є пляни відірвати молодь від родини, щоб діти і в неділю були заняті вправами, парадами та партійною учбою. Вже тепер помітно, як це підкопує дисципліну в школах, бо діти з „Гітлерівської Молоді" дорікають своїм учителям, які не належать до поклонників Гітлера. Дуже знайома, „рідна картина"...

В СССР компартія просто скасувала церкву та її вплив на дітей. Німецький націонал-соціялізм не пішов так далеко. Поміж гітлерівцями є багато прихильників „німецького релігійного руху", що хоче скасувати християнство і відродити культ поганських ґерманських богів. Але ця „національна релігія" не має успіху в масах. Зокрема німецькі католики ведуть уперту боротьбу з націонал-соціялізмом за права католицької церкви релігійно виховувати свою молодь. Ця боротьба ще не скінчилася. Коло міліона молоді обєднано в Союзі Католиків Німеччини. Також протестанти невдоволені з того, що їх дітей, приналежних до „Гітлерової Молоді", організація відчужує від своєї церкви. Особливо нарікають родичі на пропаганду „німецької релігії" між молоддю.

Щоб показати свою „мирну політику" щодо християнства, деякі націонал-соціялістичні провідники почали водити до церкви на команду цілі організації молоді, всуміш. Через те, наприклад, католики мусять ходити до протестантської церкви, а протестанти до католицької...

Звичайно, проти таких „церковних реформ" обурюються і протестанти й католики. Але між молоддю шириться байдужість до церкви і просто „безбожництво", як в СССР.

Знищивши всі інші політичні партії, Гітлер побачив перед собою незалежну від його партії організацію — церкву. Нац.-соціялістична преса нападає на священиків, що вони обернули свої церковні проповідальниці на „політичні трибути". Покищо непокірних священиків не висилають на „Соловки", та й Соловків тут нема. Але до концентраційних таборів мабуть дійде. Бо відомо, що боги диктатури дуже заздрі.

А. Б.

Лев Ясінчук.

ПЕРЕСУНЕНИЙ ПРОВІД.

Провід українського народу в початках національного руху в Галичині був у руках духовенства, яке, за малими вимками, було нерухливе й на той час не надто свідоме. Згодом перейшов провід у руки „професорів" (учителів середніх шкіл) так, що цілу українську політику називали „професорською". Перед самою війною перед у цілому житті вели українські адвокати. Вони дуже добре надавалися до того, бо силою конечности мали звязок з народньою масою і, знаючи закон, могли перед австрійським урядом бодай словесно змагатися проти тих кривд, які наносив нашому народови польсько-шляхецький уряд Галичини.

По війні часи змінились. При нових польських законах процеси вбогих людей стали неможливими хочби за яку слушну справу, бо закон накладає страшенно високі оплати. Адвокати втратили право робити контракти і загалом — зубожіли. До війни ціле наше зорганізоване життя було в порівнанні — ніяке. Очевидно, воно мало свою згляднy велику вартість. Усі ті інституції ніби вели інтелігентні громадяни „з патріотизму", але дорівночно. Розуміється, що відповідно до того й розвивалися ті інституції, хіба, що котрась із них мала меткого одного чи другого постійного службовця. Тепер уже не пора на ділетантизм у народній праці. Треба боротися на життя і смерть за бутя й за поширення впливів. Як на війні треба фахівців, так і в інституціях. І от всякі інтелігентні одиниці, які не рахують на службу в державному уряді, взялися до праці в народних установах, ба й почали творити нові варстати праці. Життя пішло живіше, доцільніше, більше пляново. Виробилися пропагатори сцени й керманичі всяких ділянок. З того скористав український колектив. Відповідальність за дальшу долю розвитку нашого національного життя пересунулася на цю **нову** інтелігенцію, на цих освітників, рідно-шкільників, кооператорів, промисловців, хоч для форми, для задержання демократичної засади й для більшого довіря громади — все ще пищаються всякі управи, надзірні ради, чи виділи. Ця нова інтелігенція заступає вповні стару, залежно безпосередньо чи посередньо від державного жолоба. Колись, за 40 літ існування Рідної Школи ціла журба була в цьому, якби то удержати дівочу школу ім. Шевченка у Львові та кілька гімназій. Сьогодні Рідна Школа не вдовольняється вже й сотнями своїх шкіл; вона сягає по вплив на виховання всеї української молоді, і то без огляду на кордони. Треба було народню масу переконати про вагу справи, поставити відповідний плян, а це могли зробити тільки одиниці, душею й тілом віддані справі, які вміють відумуватись і вжитись у вимогу часу й достосувати до неї гасла й своєю переконуючою вірою в них порвати за собою народні маси та вести їх до здійснювання тих гасел ступінь за ступнем. Те саме з „Просвітою" і з кооперацією.

Як у всіх інших проявах зворотною точкою організацій народів була світова війна, так і в організації українського народу виступила нова верства: трудова, справді народня інтелігенція, бо віддана на службу виключно власному народови. З цим новим обновом почалася на розвоєвому шляху українського народу доба, що започаткове його повну самостійність і незалежність.

РЕЛІГІЙНЕ ПИТАННЯ В СОВІТАХ.

В прецікавій книжці „Думка в кайданах" Ст. Мацкевич згадує про свою розмову з учнями школи ім. Нанзена в Москві. На запит Мацкевича, що вони зробилиб, якщо їхній товариш обікрав би когось з кляси, малий большевик зясував шість можливостей. В своїй відповіді він передбачив всі облекшуючі обставини, які треба взяти під увагу у відношенні до товарища, що вкрав.

— А що зробите, коли покажеться, що один з ваших товаришів був у церкві на богослуженні і співав разом з хором?

Хлопчина відповів рішучо:

— О, для такого нема місця між нами!

Для такого вони не малиб облекшуючих обставин. Здавалосяб, безбожницька пропаганда увінчалася успіхом.

А ця пропаганда йшла вкупі з безпощадною боротьбою з релігією і з церквою. Священик у Совітах не має права до життя, нічого йому не вільно, не має хлібових карт, він „лішенец". Дитину, що молиться, викидають зі школи. Чоловік, що молиться, тратить посаду і т. д.

Який вислід цеї боротьби? Відповідь на це питання дає московський кореспондент віденської „Нае Фрае Прессе". В ніч під Великдень цього року церкви в Москві були переповнені. Та в Москві з триста кількадесятьох церков не багато залишилося.

Отже тяжко порівнати фреквенцію по церквах під Великдень з передвоєнною добою. Тому кореспондент „Н. Ф. П." поїхав на село в год. пів до дванацятої вночі. Загомоніли церковні дзвони. Церква переповнена. І цікаво: головним чином молодю у віці від 18—25 літ. Сотки маленьких свічок блимали в руках вірних. І відчувається настрій великодної ночі, який переживали колись діди й прадіди цеї молоді. А здалека таємно блимали світла міліонової Москви.

„Хто є ці молоді люди, що так гарно співають на хорі? Бож хтось цей хор мусів зібрати, вправляти! Мається вражіння, що церква, не зважаючи на відношення до неї диктаторської влади, має теж своїх „активістів". Ставлю кілька питань — і переконуюся, що більшість вірних — це члени „колхозу". Так, як перед кільком роками переконався я, що совітська урядничка мала у своїй течці поруч членської легітимації „союзу безбожників" посвячену на останній Службі Божій свічечку. Властиво течки не мала почуття, що ці два символи зовсім виключають себе. Один з них для практичного життя в службі, а другий для власного внутрішнього життя. Такі протилежности — нічого нового в російському життю".

Кореспондент „Н. Ф. П." пише, що протирелігійна кампанія большевиків в останньому часі ослабла, що в цьому році преса під Великдень не засипувала читачів безбожницькими статтями.

Не було теж крикливої протирелігійної пропаганди „союзів безбожників". Офіціяльні партійні чинники обмежилися цим разом до інтензивнішого розподілу по установах і фабриках кінових і театральних карт, щоб таким чином відтягнути публику від ходження до церкви підчас свят.

Совітська протирелігійна пропаганда — пише кореспондент „Н. Ф. П." — дійшла з боротьби з релігією на боротьбу з клером. В колишньому Страсному монастирі є тепер протирелігійний музей. На думку людину не робить він великого вражіння. Ідуть зусилля засвітлювати релігію з марксівського становища. На ділі ця доктринерська протирелігійна пропаганда також мало йде в глиб, як колись так дуже поширювані протирелігійні часописи.

Численна фреквенція по церквах, релігійне наставлення молодої генерації — є наявними доказами, що релігійний дух у Совітах не завмер.

„Не дасться заперечити, — пише згаданий кореспондент — що в совітах йде помітний здвиг релігійних настроїв.

Цей здвиг ставить він у причиновий звязок з певними явищами, які називає „новим консерватизмом".

Він каже: „Поворот до міщанських форм життя, до користання з міщанської матеріяльної культури, яка — що правда — мала би дістати новий революційний зміст, пособляє теж поворотови давнього відчування і переживання". І при цій нагоді згадує він нові форми в шкільництві (м. і.: привернення історичного відділу в університеті, іспити і дисципліна в школах, збільшення уваги клясичним письменникам) та упорядкування подружньої справи. Коли вирине необхідність щось зберігати, вертаються давні погляди і життеві форми.

До помічень московського кореспондента „Н. Ф. П." слід додати:

Впарі зі здвигом релігійних настроїв іде теж зріст національних настроїв. Зокрема помітне це явище на Україні. Згадував про нього той самий кореспондент у попередніх кореспонденціях.

Тому боротьба большевиків з українською інтелігенцією прибрала в останніх часах такі дикі форми.

Тільки з одним націоналізмом шукають большевики компромісу: московським. Цей компроміс робиться щораз більше складовою частиною „соціялістіческаво строітельства в одной странє". Мабуть м. інш. і в звязку з цим прийшло послаблення боротьби большевиків з релігією на Московщині.

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

17)

Під Нестором згиналися коліна, так ослаб з несподіваної утіхи. Як Вірменин не вхопив би його за рамена, був би впав.

— Не пише, чому так довго не давав знаку життя? — спитав Нестор.

— Пише. Їхав дуже довго, бо по дорозі хорував. І до Здиркова привезли його дуже пізно. Довго колисався між життям і смертю. Про тебе в Здиркові ніхто не думав, бо разом з Розворським до Здиркова прийшла вість, що тоді, коли Розворський втік, тебе дуже побили і ти вмер.

— Мене справді добре побили.

— Подужавши, Розворський пише до мене і питає, чи се правда, що ти погиб. Як погиб, то каже мені, щоби я відіслав гроші купцям, які сим услугам поїдуть на Мункачево і Львів. Як ти живий і це тут в полоні, каже мені викупити тебе.

— Я цікавий, що Турок зажадає за мене.

— Дуже багато! Я вже був у нього. Жадає стільки, що жадав за твого пана. Він спустить, та не більше, як до половини. Затявся, бо хіба би був дурний, як би не вгадував, що Розворський втік при твоїй помочи.

— Мені аж темно робиться в очах, коли чую таке!

— Є спосіб видобутися дуже дешево відси, тільки не знати, чи одна особа, без яксі таке не дасться зробити, згодиться на таке. Бо що ти згодишся, я й не питаю. Ти хіба дуже дурний був би, як би не згодився...

— Ну? — спитав Нестор, коли Вірменин замовк. — Який се спосіб?

— Чи позволиш мені з грошей Розворського взяти чотириста дукатів за тебе і чотириста позичити Бутурі, як хтось зобовяжеться вас обох перевести поза кордони турецької влади?

— Я справді був би дуже дурний, як би не згодився!

— Пробувати щастя?

— Пробуйте. Як не піде добре, то прийду сюди назад. Тоді вже треба буде Туркови заплатити повний окуп.

— Добре! — сказав Вірменин. — Нині зачну роботу. Скінчу аж за тиждень, бо за тиждень і я відійду відсі. Тільки про се, ні пари з рота! Нікому, хоч би хто тобі виявив цілий плян! Ти будьтобі про се нічого не знаєш... Будет твій язик за зубами?

— Де треба, там вмію мовчати. Я не баба.

Вірменин попросив Кулю, щоби його звів з Німцем Вальтером. Сего Вальтера Вірменин спитав подібно як Нестора, тільки, що оцінив його як більшого богача. Спитав, чи не дав би тисячу дукатів, як би пощастило викрасти його і перевести в безпечне місце, де є німецький ґарнізон. Вальтер троха торгувався і Вірменин спустив на шістьсот дукатів.

Від трох невільників було би до поділу між Вірменина і Словака одна тисяча і чотириста дукатів. Вірменин надіявся, що Куля за пятьсот дукатів згодиться втекти з невільниками. В свої рідні сторони прийшов би з маєтком, яких безпечно не мав ніхто другий з його родини. Тепер треба було побалакати з ним, та Вірменин боявся, бо ануж донесе своєму панови? За таке посередництво були великі кари. Вірменин порадив собі. Випродавшися до решти, побалакав з всіма трома невільниками і виїхав з Найгазелю до Мільбаха, де вже була німецька влада і німецьке військо. По його відїзді прийшов до Кулі той, що купив хату Вірменина, і передав Словакови сильно опечатаного листа, кажучи:

— Се для вас.

Словак оглянув ляковання, чи печатки не ушкоджені і чи їх не відривав. Лист виглядав ненарушений, ніхто не підглядав його. Розломив печатки, і виймив невеличку пичульку:

„Як до тижня Йосиф Куля з Найгазелю приведе до Мільбаху Рудольфа Вальтера з Ніриберґу, Константина Бутуру зі Львова і Нестора Затурського зі Здиркова, то підписаний виплатить йому шістьсот дукатів".

Під сею заявою був підпис Вірменина, була його печать. Коли Словак прочитав се, цілий вспрів. Він сподівався, що котрийсь невільник, найскорше Бутура, зробить йому таке предложення. Відколи Бутура сказав йому про того, будьто би його брата в Молдаві, Куля розважав, що йому зробити. Не розважав питань: „прийняти предложення, чи ні?" Він тільки розважав питання: „за яку ціну?" Тепер ціна стояла чорне на білім, підписана і припечатана багатим купцем.

— Шістьсот дукатів! — думав. — Виплатиться покинути службу!

Своїх власних річей Словак тут не мав майже ніяких, тож з виподажем не було ніяких клопотів. Якусь вартість мала тільки невелика готівка, яку вже прискладав був. Рішившися зрадити свого пана і втекти з невільниками, загадав ще й обікрасти Турка. Перед собою мав тиждень часу.

Про лист Вірменина невільникам не сказав нічого. Боявся, що врадувані, своїм поведенням, або й довгим язиком могли би зрадитися. Для них буде досить, як довідаються в останній хвили. Невільники здивувалися, що зачали діставати добрий, здоровий харч. Не знали того, що се „на дорогу", щоби мали силу видержати.

З кіньми в стайни ночував тільки один слуга. Зараз другої днини по одержанню листа від Вірменина, Словак вислав того слугу на далекі сіножати Турка косити сіно. В стайни ночував сам. Коли прийшла ніч четвертої днини, окульбачив чотири найкращі коні, на пятого навючив свої річи. В стайни були ще два коні. Словакови жаль було лишити їх. Подумавши, таки лишив, бо вони, хоч здорові, не були такі швидкі, як ті пять. Коли би пішла погоня, спиняли би утечу.

(Далі буде).

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ЛУДЛОВ, МАСС.

Ювилейне Свято.

І в нашій місцевости не забули ми за 40-літній ювилей найбільшої народньої організації в Америці, нашого У. Н. Союза. Ювилейне торжество влаштовано дня 5 травня заходами Тов. ім. І. Франка, від. 253 У. Н. Союза. Святкувала цей ювилей не тільки наша громада, бо витали ми гостей і з подальших сторін, бо прибули Союзовці з Спрінґфілд, Голійок і з інших місцевостей. Як це буває по інших громадах, так і в нас відправлено в першу чергу панахиду за упокій померших піонірів. Підчас панахиди о. Г. Климович підніс великі заслуги сподвижників Союзової ідеї.

Ювилейний концерт відбувся в церковній галі. Вступне слово виголосив гром. Іван Приступа, предсідник місцевого Ювилейного Комітету. Він підніс ту велику радість, яку відчуває український робітник, коли бачить, яку це збудував власними силами свою власну орґаеізацію.

Виголошено теж відповідний реферат про У. Н. Союз, в якім виказано, чим Союз був і чим далі є для української іміграції в Америці, яку дає допомогу обезпеченим у Союзі та як допомагає визволенню Рідного Краю.

Згадано теж зокрема про добродійну сторону діяльности У. Н. Союза, як теж про його моральний вплив, який поширює через свій орґан.

Відспівано на початку гимн американський і гимн У. Н. Союза. Хор виконав свою програму під умілим проводом о. Климовича.

Виступали теж шкільні діти. Вони віддеклямували гарною мовою кілька віршів, присвячених У. Н. Союзови. Програму Свята прикрасили своїм виступом молоді танцюристи зі школи балетмайстра В. Авраменка.

По концерті відбулася спільна вечера. Свято закінчено відспіванням національного гимну. Та на тім годі скінчити. Гарний концерт, гарні промови і смачна перекуска це ще замало, щоб У. Н. Союз далі жив і далі розвивався. Тому я був би дуже радий, якби міг донести з отим звітом про нових членів, звербованих у нас до У. Н. Союза. Думаю, що зробить це Комітет, бо він буде працю далі продовжати і таки свого допне і принесе Батькови Союзави в ювилейнім дарі: нових членів.

Союзовець.

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

Українського Народного Союза

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ У ФІЛАДЕЛФІЇ

НЕДІЛЯ, 27-го ТРАВНЯ (МАЯ) 1934

В ГОДИНІ 3-тій ПОПОЛУДНІ

в УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 849 НОРТ ФРЕНКЛІН УЛИЦЯ, ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Рано відправлять священики в церквах Службу Божу й панахиду за померших членів Українського Народного Союза. Обовязком кождого Союзовця взяти участь у відправі і на концерті, а як можливо, то й у святочній вечері.

Тому, що комітет не має вдрес усіх наших бизнесменів і професіоналістів тут у Філаделфії й околиці, комітет отсею дорогою запрошує всіх їх на це свято, як заразом усіх наших громадян.

ПРОГРАМА.

ЧАСТЬ І.

1. а) **Гимн Укр. Народ. Союза** .... М. Гайворонського
   б) **Як ніч мя покрие** .... Матюка
   Відспіває мішаний хор під орудою **п. М. Корикори.**
2. **Відкриття Свята,** предсідник комітету .... **А. Пашук**
3. **Спів** дітей з Українського Сиротинця в Філаделфії ......
4. а) **Українська Пісня** .... Я. Ярославенка
   б) **Вязанка пісень** .... В. Безкоровайного
   в) **Дівча в сінях стояло,** народня пісня ....
   Відограє діточа орхестра під орудою **п. П. Келичави.**
5. **Деклямація: „В сорокову річницю У. Н. Союза"** .... **панна Анна Жмутин**
6. **Промова по англійськи,** мейор міста Філаделфії .... **Гемтон Мор**
7. **Скрипкове сольо,** відограє .... **Стефан Палмер**

ЧАСТЬ ІІ.

8. а) **Українська думка** .... А. Присовського
   б) **Ой вербо, вербо** .... Н. Кумановського
   в) **Народні пісні** ....
   Відограє діточа орхестра під орудою **п. П. Келичави.**
9. а) **Святочна промова,** виголосить гол. предс. У. Н. С., ... **п. М. Мурашко**
   б) **Вручення дарунків** найстаршим і наймолодшому членови
10. **„Тріо",** відспівають і відограють .... **Анна, Мирон і Іван Корикора**
11. **Танці групи Авраменка,** відтанцюють: Михайло Квасінський, Олександер Яремко, Стефан Савчук, Йосиф Шмильський, Марія Квасінська, Олена Сивуляк, Марія Кіш і Францішка Шагала.
12. **Реферат по англійськи** .... **п. Н. Гарасим**
13. **Пісня,** відспівають .... **панни Я. і Н. Шиманські**
14. а) **Ще не вмерла Україна** ....
    б) **Американський гимн** ....
    Відспіває мішаний хор під орудою **п. М. Корикори.**

ПО ЗАКІНЧЕННЮ КОНЦЕРТУ ВІДБУДЕТЬСЯ СПІЛЬНА ВЕЧЕРА В ЦІЙ САМІЙ ГАЛІ.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Михайло Дуфлин,
член від. 76 У. Н. Союза,
Нюарк, Н. Дж.

—o—

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїй жінці Анастасії Роздзябек в сумі $1,000. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам і членам від. 182 за їх труд і за участь в похороні.

Іван Роздзябек, вдовець;
Михайло і Андрій, сини, і
Анна, дочка.
Лодай, Н. Дж.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

День Матери.

Спільними заходами Молодечого Кружка, Церковного Хору та Шкільної Дітвори відсвятковано в церковній галі дня 13. травня День Матери.

Вступне слово про вагу і значіння цього свята виголосив гром. Т. Хоптяк. А дальшу програму вивела шкільна дітвора, виступаючи зі співами і деклямаціями, пристосованими до хвилі.

Про терпіння Української Матери виголосила промову п. К. Маланчукова. Вона згадала за боротьбу вРіднім Краю і терпіння таких матерей, котрим польська влада видирає синів і вішає їх на шибеницях. Зокрема згадала бесідниця за матери покійних героїв: Біласа і Данилишина. Матерям тих героїв зложено маленький дарунок в сумі $5.50. Привіт зложив предсідник Молодечого Кружка, п. Іван Трояновський. Потім роздано матерям чудові рожі на знак щирої діточої любови.

Кінцеве слово до матерей виголосив о. П. Журавецький. Взивав їх, щоби помагали виховувати дітей в українськім дусі, на славу Україні, а собі на потіху.

Програму свята закінчив церковний хор під проводом п. Т. Хоптяка. Спів оплескувано дуже щедро, так, що треба було співати наддатки.

М. Тимчишин.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. Ш., Пітсфілд, Масс. — Ваші запити відослано до д-ра Скеґара.

Присутний Лудлов, Масс. — Тому два дні одержано вже один допис про це свято, який уже пішов до друку.

А.: Чоловіче, як тебе коли тільки здибаю, зараз мені пригадується Петро Кушнірук.

Б.: То я такий дуже подібний до нього?

А.: Ні, ти до нього не подібний, одначе він також винен мені пять долярів.

В гостинниці.

— Ви дали мені зимний сос!

Вейтер: То неможливе, він уже принайменше пять разів відгріваний.

—o—

Трістан Бернар, французький письменник-гуморист, наслідком вимог товариського життя в зимовому сезоні в Парижі такий нервовий, що не може спати. Лікар записав йому лікарство на сон, який що вечора мали йому приносити з аптики.

Письменник спитався наймички, чи принесли йому лікарство.

— Ще ні — прошу пана.

— То зателефонуй та скажи, що коли мені його не принесуть за чверть години, то я піду спати без нього.

—o—

Джонс стрінув Бравна та схопив його за руку:

— Чоловіче! Ми ще не бачилися від того часу, як були на Цейльоні!

— Та я ніколи не був на Цейльоні! — відповів цей здивований.

— Диви, диви! — здивувався Джонс. — Я також не був! Коли так, то тут справа мається з якимись іншими двома людьми, що були на Цейльоні!

—o—

— Пане директор, — каже наймичка — прошу зараз прийти до телефону, якийсь пан хоче з вами говорити!

— А чомуж ти не сказала, що я саме тепер купаюся?

— Я сказала, та той пан думав, що то є лише ваш викрут.

— Коли так, то він мене добре знає — зараз іду до телефону!

—o—

Одна мала жидівська оселя вислала до Ротшільда письмо з просьбою, щоби він поселився в них на все, бо там буде вічно жити. Коли здивований міліярдер спитався, чому саме в них могтиме вічно жити, відповіли йому:

— Тут іще ніколи не вмер іодин багач.

—o—

Жінка (до чоловіка): Доротенький, купи мені цей гарний [illegible]

Чоловік: Твоє бажання для мене є приказом, лише, що я нікому не дам собі приказувати.

—o—

Від Головної Канцелярії Українського Народного Союза.

Подаємо пояснення в наступних справах:

1. **Спадкоємці.** Згідно з параґрафом 212 статута У. Н. Союза, посмертне можна записувати на: 1. жінку члена, 2. мужа, 3. дітей, 4. внуків, 5. родичів, 6. рідного брата і сестру, 7. брата і сестру по батьку або по матері, 8. діда або бабку, 9. інших кревняків члена, не означених у повищих ступнях, які мали би право до рівного поділу його особистого маєтку по його смерти, 10. якінебудь особи, залежні від підмоги члена, 11. Сиротинець У. Н. Союза, 12. фонд запомоговий У. Н. Союза, 13. відділ У. Н. Союза на покриття оправданих коштів опіки і похорону до суми $500.

Звертаємо тут увагу зокрема на точку 9. того параґрафу, котра говорить про „інших кревняків члена, не означених у повищих ступнях, які мали би право до рівного поділу його особистого маєтку по його смерти". Згідно з тою точкою, члени записують нераз посмертне на стриєчних братів і сестер, на тіточних братів і сестер, та взагалі на дальших свояків по крові ріжного ступня. Власне з такого роду записів повстають по смерти члена непорозуміння між спадкоємцями щодо поділу посмертної запомоги, а вислідом тих непорозумінь є часто судові процеси. Бо нераз так трапляється, що член має в краю, чи навіть тут в Америці, жінку або діти, або взагалі якихнебудь ближчих свояків, як це вони є означені в параґрафі 212 в точках 1 до 8, а проте записує своє посмертне, чи в повній сумі, чи тільки частинно, дальшим своякам, які є обняті точкою 9 тогож параґрафу. В такім випадку ті ближчі своякі квестіонують виплату посмертного, зголошуючи свої претенсії до дотичного спадку. Не діставши добровільно того, що, на їх думку, їм правно належиться, вони йдуть на судову дорогу, щоб доходити своїх прав. В той спосіб і У. Н. Союз є втягнений в дотичну справу, що, очевидно, потягає за собою кошти.

Щоб оминути набудуче такі непорозуміння, та не наражати орґанізацію на непотрібні кошти, головна канцелярія буде одобрювати записи посмертних запомог на дальших свояків тільки в тих випадках, коли дотичний член не має таких свояків, які є обняті точками від 1 до 8 параграфу 212 статута У. Н. Союза.

При тій нагоді пригадуємо знову, що всякі записи на вітчима, на мачуху, на тестя, шваґра, зятя, не можуть бути одобрені, бо статут нашої орґанізації такого запису не передбачає.

2. **Зміна спадкоємців.** Звертаємо увагу, що при зміні спадкоємців такого члена, який має в посіданню грамоту нового роду обезпечення, треба присилати до головної канцелярії, крім просьби про зміну спадкоємців, також грамоту члена. Виїмок становлять тільки ті члени, які ще досі остаються в старім роді обезпечення. Тут при зміні спадкоємців вистарчить прислати саму просьбу, бо на грамотах старого роду обезпечення імен спадкоємців не подається. А в нових родах обезпечення кожна зміна спадкоємців мусить бути зазначена завжди на грамоті. Тому саме треба присилати до головної канцелярії просьбу про зміну спадкоємців разом з грамотою.

3. **Провірення віку апліканта на члена.** Як відомо, згідно з параґрафом 271 статута У. Н. Союза, мужчина повище 40 років, а жінка повище 35 років, є обовязані при вступі до орґанізації предложити метрику уродження для справдження свого віку. Отже коли зайде такий випадок, що дотичний аплікант чи аплікантка не можуть дістати метрики, а відділовий секретар має спромогу провірити вік якимсь іншим способом, як, наприклад, через особисте знання дотичної особи, через інших знайомих, які знають добре дотичну особу, при помочі військової, чи службової книжки, або якихсь інших документів, то тоді побажаним є, щоби відділові секретарі, посилаючи до головної канцелярії аплікацію про приняття в члени, присилали заразом і повідомлення про те, в який спосіб провірено вік дотичної особи.

4. **Запомоги.** Останніми часами чимраз більше членів вносять просьби про запомоги. На протязі тільки одного місяця, а саме квітня, уділено запомог 54 членам на суму $1,980, а в тому самому часі всі члени вплатили до фонду запомогового $1,300. Отже тільки в одному місяці виплачено $680 більше, ніж сколектовано. Колиб екзекутива була признала тим всім членам повну суму, на яку вони подавалися, то тоді ріжниця між виплаченими і сколектованими грішми булаб, очевидно, ще більша. Цей факт власне пояснює, чому член не завжди дістає ту квоту, якої він просить.

Головний екзекутивний комітет є радий, як би міг уділити тих запомог якнайбільше, одначе треба числитися з тим фактом, що на довгий протяг часу буде неможливо завжди виплачувати членам більше, ніж члени вплачують. Тому екзекутивний комітет звертається до членства, щоби мати на увазі цю обставину, а відділові урядники щоб одобрювали та присилали просьби про запомоги тільки таких членів, яким, згідно зі статутом орґанізації, та підмога справді належиться.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

— Що то значить дорослий чоловік?

— Це такий чоловік, що вже перестав рости з обох кінців і тепер починає рости лише по середині.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

EDUCATION

The girls of the Ukrainian Civic Center showed themselves as being very eager to further education among the Ukrainians when they sponsored a Ukrainian School, last fall, with Mr. Stetkewich as its instructor. This was not the first time that there has been that feeling toward learning, although it was the first very definite step. Since then there have been other experiments. Miss Mary Ann Bodnar is in charge of two groups: those who are learning Ukrainian dances, and those who are making Ukrainian costumes.

In April, Miss Elizabeth Dyczko gave a talk on "Adult Education." She explained to the Ukrainian Civic Center and their friends that education for adults does not only mean studying for the purpose of earning a living, but also for the purpose of enjoyment and recreation, as well as mental growth.

Supplementary to this lecture the Ukrainian Civic Center will have other talks on various subjects mentioned by Miss Dyczko, such as Leisure Time, Hobbies, Recreation, Art, Music, Drama, etc. Each of these will be gone into detail. The first of these will be on June 12, 1934 at International Institute. Mrs. Marie C. Cole, of that organization will speak of the meaning of 'Leisure Time." The other lectures will come sometime in the fall.

Also, beginning with September 1st, 1934, the Ukrainian Civic Center will install a service in its Education Department for those who wish to study and do not know where to go or what to take. This service will be free of charge to any serious Ukrainians who wish to take advantage of it. Address all inquiries to

The Educational Department,
Ukrainian Civic Center,
341 E. 17th Street,
New York City.

UKRAINIAN GIRLS ORGANIZE

The Ukrainian girls of Auburn, N. Y. have recently organized themselves into the Ukrainian Democrat Girls Club of Auburn New York.

We have twenty-four members in the first call, and now we are making a drive to bring more members into the club.

Yours truly
JOHN MAYKOVICH.

GETTING ACQUAINTED IN ST. LOUIS

On April 2., the Ukrainian girls of the Lysenko Choir and Dancing School were invited to attend a party at the Central Pres. Church. This party was given by the girls of the Central Church Business Circle.

Attending this party were girls of different nations.

Following games and singing, each girl had an appetizing snack, prepared by the girls of the Business Circle.

From now on, girls from different nations are going to meet at the Bishop Tuttle Memorial once a month. This, I think is a great opportunity for each girl to become acquainted with one another.

Now to the Ukrainian girls far and near - why not organize a club of this kind. We not only should be interested in our own music and doings, but in doings of other people, as well. I believe no girl will regret attending a club of this sort.

If any Ukrainian girl would care to organize such a club I would gladly care to hear from her.

HELEN LOGUSH,
1115 Dolman St.,
St. Louis, Mo.

MEETING OF NEW YORK YOUTH

A Regular Monthly Meeting of the Ukrainian Youth of the U. N. A. of New York will be held in Room 4 at the Ukrainian National Home on Friday, May 18th at 8:00 P. M. It is imperative for members to be present as plans will be discussed for a huge rally to be held on May 23rd. Visitors and members of other branches welcome at 9:00 P. M.

Jos. M. Uhorchak, Sec'y.

AMERUKS CLUB OF NEW YORK

The first annual dance of the Ameruks Club of New York City proved to be a tremendous social success. It was held last Saturday in the beautiful Webster Manor Hall and drew a record attendance. Music was furnished by two orchestras, to which the guests danced both in the American and Ukrainian tempos.

A tribute was paid to the mothers present by devoting a waltz medley to them as a Mother's Day Waltz. After the Mother's Day Waltz, Mr. Joseph M. Uhorchak, Secretary of the Ukrainian Youth of the U.N.A. of New York, acting as impromptu Master of Ceremonies, gave a brief account of the accomplishments of Mr. Stephan J. Jarema in his wonderful organization work in the past with our younger Ukrainian Americans, both socially and politically. Mr. Jarema was introduced as the next Deputy District Leader of the 8-th Assembly District, whereupon the orchestra played, "Hail to the Chief", and near bedlam ensued amongst the applauding guests.

The M.C. welcomed the presidents and representatives of the seventeen clubs present, and then on behalf of the members of the Ameruks Club, presented its president, Mr. John W. P. Slobadin with a silver loving cup for his work in the past in keeping the club together in spite of opposition on the part of the older generation.

Three bridge and parlor lamps were raffled off, and after thanking the Dance Chairman, Mr. Michael Slobadin for his fine preparations, the guests had to bid each other an all too reluctant au revoir.

ЯК ЇСТЬСЯ ФІГИ.

Якийсь огородник післав бектаським дервішам у дарунку дві фіґи, які щойно достигли, та листа турецькому валієви (намісникови). Гарні фіґи подразнили смак дервішеви й він одну зїв.

Коли-ж прийшов до міста, віддав листа валієви, а другу фіґу поклав на стіл.

Валі перечитав листа та спитався дервіша:

— Дядьку, в листі сказано про дві фіґи, де друга?

— Я по дорозі одну зїв, — відповів дервіш.

— Як? — спитався валі здивовано.

— Та отьтак, — сказав дервіш, узяв і другу фіґу та вложив її в рот.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА ЯКА ПИШЕ ПО НАЙНОВІЩИЙ ШЛЯХ КНИЖОК

ПОВІТРОПЛАВ-ВЕЛИТ.

У бальоновій монтажні у Фрідріхсгавен будують тепер велитенський повітроплав Л. Ц. 129., який ще цього року має вперше перелетіти Атлянтійський океан і відбувати опісля постійну повітряну комунікацію Европи з Південною Америкою. Новий повітроплав матиме 200 тисяч куб. м. обему, отже буде два рази більший як повітроплав Гр. Цепелін, матиме 248 м. довжини й 4 мотори по 1,200 моторових коней кожний. Внутрішнім влаштуванням буде він теж кращий від Цепеліна й м. і. матиме окрему кімнату для курців, тоді, як на покладі Цепеліна було заборонено курити, та особову й товарову вінду.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (112)

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by United Feature Syndicate, Inc.

„Іншого виходу нема", сказав Зоантрогаго. „Ходім! Нам треба спішитися". І так, не дивлячися на побоювання княжни, щість утікачів пігнали на своїх антильопах у темний ліс. За ними серед клубів пороху вони пізнали відділ їздців Вольторісмакусіянів.

Їх одинока надія лежала в тому, щоб доїхати до ліса, заки їх дожене погоня. Тому вони просто летіли до дерев. Тимчасом їх вороги до них постійно наближалися. Вони кричали до втікачів задержатися, називаючи кождого з них поіменно.

Провідник погоні нагляв свою антильопу так, що він уже був зараз за втікачами. Ці могли виразно почути його слова: „Княжно. Король дарує тобі вину, якщо ти повернеш нам рабів". Тарзан дивувався, що зроблять три Вольторісмакусіяни. Як би тут не було Талєскари, то він був би порадив їм лишитися позаду.

Він не міг згодитися на те, щоби пожертвувати дівчину. „Піддайтеся, і все буде вам даровано!" — кричав провідник погоні. „Ніколи!"—крикнув Зоантрогаго. „Ніколи!" — крикнула княжна Джандіра. І вони пігнали в темний і дикий ліс.